

HAJÓZÁS

NAJÓ

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4-50 K.
6 K.	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megfelelnek minden hétköznap este

8 órakor

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-ter 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

MEGHOZTUK

a tőlünk telhető áldozatot örömmel, amíg azt tudtuk, hogy a nélkülözést, megpróbáltatást, hazánk védelmében hős katonáinknak hozzuk meg áldozatul. Amde lassacskán, igen visszatetsző képek kezdtek kibontakozni a nagy vihar leple alatt édes hazánkban.

Alighogy a mult év augusztus havában a hon hős védelelítették a haza határait, hogy a külső ellenséget feltartóztassák, nehogy a haza szent földjét és családjaikat, hozzátartozóikat a vad horda meggyalázza és elpusztítsa, mondom nem sok időre az ő távozások után, a hátuk mögött itt bent az országban olyan ellenséges tabor keletkezett, mely az itthonmaradt védtelen családoknak egzisztenciáját támadta meg.

A törvénnyel védett szabad kereskedelem nagy és kis duvadjai a béke ketrecéből kiszabadolván, rettegésben tartják az ország népeit. Minden tisztességes ember azt hitte, hogy olyan irtozatlan háború folyamán, amilyen most dúl, amikor az ország családfejtartóinak nagy része vérét ontja, életét áldozza az itthonmaradottakért, akkor csak egy gondolat kell, hogy áthasson mindnyájunkat: erősíteni, segíteni, a honi védőit, hogy győzhessenek és védeni az itthonmaradottakat, hogy legyen erejük kitartásra a harcok segítségében.

Sajnosan kellett azonban látnunk a piszkos haszonlesésnek patkányhadát előbujni, mely a védtelenül álló polgárságra lelketlenül reá vetette magát és ezt-éltfentartásában támadta meg.

Hogyan tudjunk segíteni, hogyan hozzuk áldozatokat szívünk szerint továbbra is, ha itthon kizsaratotunk. Egy esztendeje már, hogy napról napra rémüldözünk a vérünket szípolozó, nélkülözhetetlen élelmi- és szükségleti cikkek uzsorás hadától. Ismét és ismét lecsillapodtunk abban a reményben, hogy majd csak

jön a segítség megmentésünkre.

Sehol semmi. Az árak nem hullámanak, hanem folyton tornyosulnak. Mert az a kirívó látvány nem szolgálhat vigasztalásul, hogy a merkantilisták az agráriusokat, ezek pedig amazokokat okolják a mérhetetlen nagy drágaságért. E két surlódó kő között százezrek morzsolódnak össze, akik nem tartoznak egyik csoportjába se.

Adott a jó Isten ennek az országnak elég bő termést mindenből. Megmentette az

ellenség pusztításától, miért mégis, hogy, olyan cikkek, melyeknek előállítás sem nagyobb költségbe nem kerül, sem nagyobb iáradtságba, mégis három-négyszeresen drágultak?

Az államhatalom a rendkívüli időben rendelkezik a polgárok életével, miért nem lehetne a polgárok existenciája ellen törő hiénák hadát is megfékezni? Ha polgári törvényeink nem elég erősek a bajok orvoslására, vegyük ideiglenesen kölcsön a katonai törvényeket.

A világ háború.

A balkáni helyzet.
A balkáni helyzet a végsőkig feszült. Az entente athéni követi közléseket tettek a görög kormányának és megígérték neki, hogy ha Görögországot támadás érné, akkor sereget fognak partraszállítani a görögök támogatására. Szép könnyen ígérhette ezt az entente hiszen, senkinek eszéégában sincs megátadni Görögországot; az entente volt az, amely még a nyáron Szaloniki megszállásával fenyegetődzött arra az esetre, ha Görögország nem adna engedményeket Bulgáriának. Azok a tárgyalások már idejüket múlták, hiszen Bulgária fegyveres semlegességgel magamagát tette sorsának urává és emancipálta magát az entente hamis pártfogása, perfid protekciója alól.
Bulgária most már nyíltan emancipálta magát a négyesszövetség befolyása alól.

Románia.

Románia megmarad a semlegesség álláspontján és a miniszterelnök éppen tegnap jelentette ki, hogy Románia a bolgár mozgósítás ellenére sem fog mozgósítani. Románia a fegyvertelen semlegesség álláspontján marad és nem akar háborút a görög király sem, akinek helyzetét egyébként lényegesen megkönnyítette a bolgár királynak az a távirata, amely biztosította Görögországot arról, hogy Bulgáriának semmiféle agresszív szándéka Görögország ellen nincsen.

Az orosz offenzíva bomlása.

Az orosz ellenoffenzíva bukása most már biztos. A keletgaliciai és wolhyniai offenzíva beszün-

tesése után a hadsereg északi szárnya, a Dünaburg és Vilna közötti orosz haderő visszavonulóban van. Az angol lapok is elismerik a nagy veszteséget, ami az oroszokat érte. A harc-téri helyzet kudarcainak arányai-ban bonyolódik a belpolitikai helyzet. Az egész orosz kormány Goremykin miniszterelnök vezetésével a cárhoz utazott a főhadiszállásra. Kétségkívül igen jelentékeny esemény ez és összefüggésben lehet egyformán azzal a kérdéssel, hogy Oroszország még meddig tudja a háborút folytatni és azzal a kérdéssel is, miként vessenek gátat a mindjobban terjedő forradalmi mozgalomnak. A belpolitikai bajok annál is inkább érezhetővé válnak, mert Oroszország izzó pénzszükségletét Franciaország és Anglia csak úgy hajlandó kielégíteni, ha a dumát újra egybehívják.

Megbukott

a nyugati offenzíva.

A nyugati harc-téren megbukott az angol-francia haderő offenzíva. A hetven óras ágyúzás ellenére sem sikerült a német frontot áttörniök és a franciák és az angolok ebben a számsámban, még az ellenség által is megsajnálándó vállalkozásukban több halottat, sebesültet és foglyot veszítettek, mint az eddigi ütközetek bármelyikében. A nyugati offenzíva bukása ítélet Joffre és French egész taktikájáról. Az offenzíva sorsa már meg van pecsételve. Eldölt két nap alatt. És ez jellemző, hogy a négyhetes ütközetek e nagy világháborújában az egyesült angol-francia-belga sereg már csak két napig bírja.

Az erőnek olyan lehanyatlá-

sát jelenti ez, amely biztos jel arra, hogy a két nyugati hatalom nem bírja sokáig a háborút. Ugy a franciák, mint az angolok elismerik vállalkozásuk sikertelenségét, ők maguk sem bíznak már sem vezéreikben, sem hadseregükben.

Pihenés a háboruban.

Holdfényes este van, a holdsugarak bézűstöznek minden levelet, minden fűszálat. A mező úgy tűnik föl, mint ezüst-fehér testű tó, a holdsugaras fák pedig, mint ködgomolyok ringanak, himbáldoznak a légben. Olyan szép ez az augusztusvégi este! Jó messze mély hangon bömböl az ágyú, a közelben pedig pihenő bakáink énekelnek halkán, régi dalokat.

Olyan minden, mintha nem is lenne háború; mintha nem is lenne a közelben lövészárkok, honnan puskák meredeznek előre s csak egy ujjbillentés s belesíkit az az éjbe a golyó és talán belepusztul — egy élet.

A mi ezredünk most pihen. Néhány kilométerre a rajvnál mögött sűrű lombu erdőbe vagyunk elbujtatva, nehogy az ellenséges repülőgépek megbombázzanak s jelentéseik alapján ágyúik meggránátózzanak.

Oly jó idegmegfeszítő, nehéz napok után nyugodtan lenni s nem félni senkitől, semmitől; nyugodtan, fölegyenesedten járn; élni órákat, napokat, amikor nincs nyomás a lelken, amikor minden olyan — mintha csak béke lenne.

Az erdőszélen állok, énezem a holdsugarakból fölt, ezüst fátólyal bevont környezetet, az eget s rajta a szálló fénylő, felhő fodrokat, rojtokat, amint szépen oda sereglenek, sorakoznak és összeölelkeznek a fényes holdarc körül. — Szellő libben és halkán susog. A lelmem mintha kiröppenne — úgy érzem. Mintha ráülne a röpke szellőcskére s szállna vele messze, haza, fölfele, szent érzések templomába s nőne, dagadna, karjai lennének s átölelné ezt az egész nagy mindenséget...

Valamelyik széphangú bakagyerek hangja szomorúan — csendül át a lombok között:

Édes anyám ne sirasson,

A fiának csináltasson:

Koporsót...

A magányának ezekben a szent pillanataiban a lélek lesz teljes úr az emberen; nincs semmi fáradtság, nincs semmi bán, fájdalom. Felejtve minden, a harcok és szenvedések keserves napjai, — csak egyet érez az ember és ez az, hogy hálával s valami kifejezhetetlenül nagy szeretettel tartozik a jó Istennek, aki annyi minden

veszedelmen ástegítette, akinek annyira a kezében van, hogy minden pillanatban végezhet vele. Lé a sapkával! Tédrre katoná!

Benn a sötét éjnél még sötétebb erdőben parányi tüzek lobognak; letört száraz galyakból rákattak a bakák s közéje ülnek; nem mintha tán melegedni akarnának, hisz majd langyos az éj, csak hogy legyen valami, aminél öszszegyűlhetnek, elbeszélgethetnek, amibe belebámulhatnak hosszasan. Oh mi mindent látnak abban a tűzben, azokban a sötét éjbe bele-bele kapkodó lángocskákban? ... Főznek is teát, kávét. Másutt is ülnek — tűz nélkül, csak úgy sötétben, fatörzsekben. Nem látni mást, csak a feketeségbe belevilanó pipa, meg cigarettá tüzet — s időként egy-egy eljett szavat, ha hallani. Nincs itt sok mondanivaló, az érzése és gondolata, a reménye és vágya mindnek egy ...

Megyek — aludni. Elmegyek az egyik tűz mellett. Már csak parázsra izzik; vörös fény világítja be körülötte a szakalás nagybajtusa szittyá-arcokat. Elmegyek a mozgókonyha mellett, ég benne a tűz, sziporkázva omlik a füst ki, a kéményen. Egy sűrű falomból alatt sátorlappal takarózza már mélyen alszik egyik fáradt legény. Itt a fázós lovak vannak köteve, majszolják a zabot. Elhalkult már az ének is, a csönd borul mindenre, ünnepies, fölséges csönd — melyet csak nagyrítán tör meg a kukiv csúnya felsikoltása.

Odaérek a sátramboz. Gazdag koronájú fák alá ügyes gunyhót csináltak a bakáim. Volt hozzá fa elég. Volt benne minden: ág,

szék, asztal. Az asztalon képes lapok, újságok, cognac, pohár; mellette a „rakodóra” szép sorjában háltiszák, kenyerestarisznia, kard, revolver, s kis aszó. Az ágy — megvetve. Friss falomb; letakarva két sátorlappal, tetején egy pokróc. A széken a reggeli mosdózáshoz már el van készítve egy csajkában a víz, mellette lembergi szagos szappan. (orosz gyártmány.)

... Oh milyen jó kinyújtózkodni s nyugodtan szivni fekvé a cigarettát — esőndben, nyugalomban, ágyú és puskagolyómentes, lármátlan környezetben. Tegnap még ilyenkor — épen támadásunk volt. Nem volt baj, hogy éjszaka van, hiszen minket bevilágított az égő falvak fénye. Futottunk neki a puskagolyóknak, nem törődünk semmivel sem, csak egy gondolatunk volt: elsöpörni mindenit, mi utunkba kerül s megsemmisíteni mindenkit, ki ellenél. Sikertült ... De most jóval utána megborzongok, ha hallani vélem a sebesültek fájdalmas nyöszörgését, a haldoklók utolsó jaját, ha elképzelem a gránát munkáját, amint az ember-láncba belevág, azt a gépfegyvert, mely előtt halomra dől az élet ... sok-sok élet.

És most? minden olyan ünnepies nyugodt. Előveszem e szent pillanatokban a pápa béke imáját s oly jól esik fennhangon elmondani a magasztos szavakat ... Szánd meg a sok kesergő anyát, akik fiaik sorsáért remegve aggódnak; szánd meg azt a számtalan apátlan árvát és családót; könyörülj meg Európa szenvedésein, amely felett a romlás réme ül.

Sügalld az uralkodóknak és a népeknek a békülékenység szellemét, szüntesd meg az adáz viszályokat, amelyek a nemzetek szívét tépi, marcangolják, Engeszteld a haragvókat, hogy ismét a béke csókjával üdvözöljék egymást mindazok, akiket drágalátos véred árán testvéreké tétél ...

Milyen nyugodt ma a lelkem, mennyivel több erővel fogok harcolni — holnap, holnapután, ezután, egész életemben.

Háboru borzalmas és fönséges vagy! Közeljünk benned a halálhoz és épen azért sokat tanulunk tőled — az életre. Milyen szép lesz, mennyivel szebb lesz majd az életünk ...

Barits Ferenc.

69. gy. e. hadnagy.

Göndörhaju zsidó lányok.

Ezt a címet és a nyomában járó sorokat a Pesti Hirlap Sz. Z-ja (Száz Zoltánja) írta. Pompás, élvezetes dolog, érdemes elolvasni.

Katonakoromban, mikor déltájban hangos nótázással tértünk haza a gyakorlótérrel, a sok „édes anyám”, „galambom”, „babám” közül, amikkel tele vannak hintve a katona-dalok, szokatlanul és meglepően csengett elém egy nótafoslány, mely göndörhaju zsidó lányokról szólt. Akkor a fáradtság kabulatán keresztül nem is sokat törődtem a népies gyöngédség emez új tárgyával, most azonban, hogy Molnár Ferenc huszárnóta-gyűjteményét olvasom, eszembe jut ez a nem eléggé

méltányolt népdalsor. A Pestre szállított huszáregényről szól a nóta, aki örömmel gondol arra, hogy Budapesten mi várja őt: „várnak ott rám göndörhaju zsidó lányok, én meg csak huszárosan kacsingatok rajok”. A falu hangja ez; mely kezdi észrevenni, hogy milyen szép Budapest s mi minden szép benne! A „pusztát, mely üdvözli a Dob-utcat!”

Nekem elég a pesti zsidóleányok göndörfürtje, melyel a honvédszár oly szívesen játszadozik s mely méltó is arra, hogy igazi magyar kincséket hevítse, és vigasztalja a hadba induló szegény katonát. Erre a jó sötét hajfűrt, mely a Reginák, sötét Reginé ok, sötét Renéek nyakszirtjén valóságban göndörödik. Még kedvesebb, még áldásosabb célra alkalmas azonban az a sötét zsidó-női hajzat, mely dalfoszlányként leng a magyar katonák ajkán ...

Mert egyszerű cáfolata ez a kedves néhány sor egy rüt kitálalásnak, egy gonosz rágalomnak, melyet most a háboruban bizonyos katonák a magyar nép, főleg a magyar parasztság lelkeire ráhadznak. Reakciós körök azt terjesztik, hogy a háboru megerősítette a népből az antiszemita hajlandóságot s hogy a háboru után, a hazatérő nem-zsidó katona-tömeg a levert Oroszország dicső terméket, a programot, hadiszakmányaiként be fogja hozni s meg fogja honosítani Magyarországon. Mert keresztény közigazgatási s másféle tisztviselők mellett zsidó vallásu hadseregszállítók is vezteznek a katonaság jóléte és gondos ellátottsága ellen, tehát a szellemi kul, mérgezők laboratóriumaiában rög,

TÁRCA.

Alfréd és Mici.

Csöndes vasárnap délután volt. A budai hegyek mögül kíváncsian tekint vissza a már lenyugvóra készülő nap biborköpenyét kiterítve az égen. A madár sem fityül. A természet aludni készül. A hegyek alján elterülő erdőben egy ifju pár sétálgat karónfogva. Az ifju csukaszürkében, a leány hófehér ruhában. Az ifju, fiatal, alig 20 éves, komoly gondolkodásu érett, tetterős. A leány talán 16 éves, bájos, kedves arcu, kinek lelkét a magasztos célok iránti törekvés töltötte be. Rég nem látták egymást. Különös érzések, szokatlan gondolatok keletkeztek agyukban. Virág nyílt szívükben. Az ártatlan, igaz szerelem hófehér virága. Köztük ezideig csak az történt, hogy feledésbe ment az, aminek nem volt szabad megtörténni. A családok álmokat elűzte a komoly élet utáni törekvés. Dolgoztak, éltek egymásért és egymásnak ...

A sors, mint rendesen, mindent

megváltoztatott. Alfréd immár másodszer indult a harctérré elszávná, bátran. A harctéren a legveszélyesebb dolgokra vállalkozott. Első volt a rohamnál, utolsó a visszavonulásnál. A legerősebb tűzben legnagyobb srapel és gránát esőben az előjárók között volt. Első volt, hol százával pusztult el sok jobbsora hivatott existenciá. Jobbra-balra estek el társai, de ő állt rendületlenül. Füle mögött, feje felett fityültek el a golyók száza, de ő fel sem véve az ezer veszélyt, hősként harcolt. Az Iszonón innen, közvetlen a folyó mentén elterülő töltésnél dolgoztak emberei. Az olaszok egész nap folyamán erős ágyútűzben tartották a teret. Szinte lehetetlen volt az előnyomulás.

Egy veszedelmes vállalatra kapott parancsot őrnagyától. A bal-szárnyon előnyomuló lovasságot támogatni s a teret rohamra alkalmassá tenni. Amint az olaszok az előnyomuló lovasságot észrevették, erős gyalogsági tűz alá fogták őket. Alfréd néhány önként-jelenkezővel hason csuszva előnyomult az olasz telefonállomásig és ott tönkretéve a telepet, megszüntették az öszeköttetést az elővéd, s a főcsapat között. A

viszamenés azonban már nehezebb volt. Olasz járőrök észrevették őket és hajszálhíjja, hogy lelépték. Visszaérve megerősített állásainkba, alig várta, hogy szóljon a telefonon: „Die Kompagnie muss mit Sturm die vorliegende Hügelin besetzen.” A század rohamra indult, oroszlánként küzdött. Alfréd az olasz állásoknál golyótól találva összeesett ...

Másnap kórházban ébred fel. Rövidesen felépült. Most ugy érezte, hogy minden lehetőségre is képes volna. Ugy tűnt fel előtte a jövő, mint az országuton haladó vándor előtt elterülő a virágos mező. Komoly elhatározással lépett a kórházba. Ott a kórházi ágyon is maga előtt látta Micijét. Olyan-nak látta, mint az országot porában felejtett nefelejstet, szerénynek, ábrándozónak. Amint tovább szötte álmait, mind tisztábban látta hófehér kezét, kedves arcát. Különös, szent érzélem gasztolta keblét. Szerette rajongó szeretettel, mert szívében tisztá vgyák keletkeztek.

Azóta egy év mult el. Most ismét ott sétálnak a hegyalján karónfogva, szerelmesen. Rendes sétájukra jöttek. Alfréd gyengéden

megsimogatta Mici kezét és kérés hangon mondta:

— Ma reggel megbántottalak. Bócsáss meg, de magam sem tehetek róla.

— Oh én csak azt láttam, hogy bánt valami. Aggódtam is érted, mert soha oly kétségbeesett állapotban nem láttalak. De ugye már nem vagy beteg?

— Jól vagyok. Nincs semmi bajom.

— En is. De délután kijösz a vonathoz apust várni.

— Igaz! Ezt el is felejtettem. Megyek bizony! Sőt valami örvendetes hírt is tartok számodra.

— Örvendetes?

— Hát te is annak találd.

Mici erre szemrehányó hangon mondta: — Ami nekem örvendetes, az nekem is jól esik.

— Nos az-az újság, hogy ha apus visszamegy Fehérvárra, én is visszamegyek veletek ... és ... és

— Oh be jó lesz!

— Minden ugy lesz, mint terveztük.

Szorosabban belekarolt Micibe s karjaikat himbálva indultak hazafelé. Szemükben a diadal örök sugarával.

Ex.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLASO
szabott árak.

tön kisütötték azt a katona-rágalmazó mesét, hogy a hazatérő katonák majd az orosz után elverik a port az oroszokkal tudvalegleg egy követ fújó zsidókon is. Mindezt persze rut-ridogás s. nemtelen óhaj csupán. A katonák sok mindenre és sok mindenkre haraguszak; többek közt egyes zsidókra is talán; arról azonban, hogy hazatértük után különösen erős hajlandósága antiszemizmus lesz, szó sem lehet.

A zsidóság sokkal inkább özszeolvadt a magyar étellel, sokkal többet adott ennek fejlettségéhez, gazdaságához, szépségéhez, sem hogy nálunk egvesek pogrom-vágya néphajlamra válhatnék. Jme, a vidéki huszáregény a pesti zsidó lányok gondőrfüirtjeiről álmodik, ép úgy, mint a zsidó huszáregényes a mágnássasszonyok keskeny karsuklójáról mereng talán. A különböző fajú vérek összekeverednek a csatatereken, itthon a különböző fajtájú ajkak és kezek találkoznak. Már a népdal, a legjeleltebb, a kultúrától legmentesebb műfaj is megérezte, hogy mit jelent a magyar társadalomban a magyar zsidóság. S a szegény katonák képzeteiben, aki magya mögött mint valami tündérországot látja elsüllyedni az otthoni életet, egyre elhalványul a hazai ragyogás, legizőbb sugaraként ragyog a zsidó nő szépsége. Sz. Z.

Szász Zoltán a Pesti Hirlap házi kereszténye, éppen úgy ahogyan a régi világban a keresztény uraknak volt házi zsidajúk, akinek erszénye mindig rendelkezésre állott a keresztény urak számára. Most megfordítva van, a zsidó urak tartanak házi keresztényeket, akik nem olyan az erszénye (az most is a zsidó uraknál van) hanem a tolla és a nyelve mindig a rendelkezésére áll a fizető urak számára.

Ne tessék bennünket félreérteni. Viláért se akarunk a cikkel perelni, ő dehogyl! Inkább élvezzük s' szinté látjuk Sz. Z. urat jége vonaglásában, amikor a huszárnóták rejtejt vonatkozást, a minden elentétet lombolódó áldásos hatását magasztalja. A zsidó nők bájjait se akarjuk lekisebbiteni. Annál inkább se, mivel a Szentírás idestova 3000 esztendővel ezelőtt megírta már: „Quis contemnat populum Haebreorum, qui tam decoras mulieres habent.“ Ki vétne meg a zsidó népet, akiknek oly szép asszonyaik vannak. (Iudít könyve 10. fejezet.) Csak az ejt egy kissé gondolkodásba bennünket, amely a pusztát direkt a Dob-utcával hozza összeköttetésbe. Lám ez még nem tudtuk, hogy a magyar huszár ideális fellekesülése a Dob-utcában kezdődik és végződik.

Még egyet. Lesz-e antiszemizmus a háboru után, nem lesz-e, nem tudjuk. De ha lesz, Sz. Z. ur megnyugodhatik, hogy nem a nő-nemnél, még kevésbbé a szépnemnél, hanem valószínűleg a him-nemnél kezdődik, s ott sem a hazafias, önfelelő, altruista, a keresztényekkel békésen együttélő, őket kölcsönösen megbecsülő zsidóknál, hanem másoknál, akikről inkább nem is szólnak a jelen alkalommal.

— **Bojtóránahajszes korpásodás,** hajhullás ellen kiűződen bevált szer: üvegeje 1 kor. 20 fillér. Kapható **Szita Róbert Magyar Korona Gyógyszertárban Kossuth-u. sarkán.**

Az élelmicikkek rekvirálása és a maximális árak.

A tisztességtelen közvetítő kereskedelem tulkapásai az egész országban oly helyzetet teremtek a közlelemzés terén, hogy ma már a legkomolyabb veszedelmektől lehet tartani.

Még csak aratás után vagyunk, egy általában jönnek mondható termés után és mégis éhségről kell beszélnünk. mert az élelmicikkek árai egyszerűen képtelenek. A baj különösen a városokban érezhető, amelyek lakóinak mindent a piacról kell megszerezniük.

A hatóságok iparkodnak a baj orvoslásának gyógyszerreit megtalálni, az eredmény azonban vajmi csekély. A maximális árak csak a kijátszást és a cikkeknek a piacról való elvonását eredményezték, a husárok maximalásával pedig még kevesebb eredményt tudunk elérni, mert a husiparosoknak oly magas árakat kell az előállatokért fizetniük, hogy nem térhetnek vissza a normális árszabáshoz.

Hogy tulajdonképpen miként lehetne ezt a szörnyűséges orvosi helyzetet gyökeresen orvosolni, már nem egyszer rámutattunk. Radikális intézkedés ugyan, de ha egyszer szükséges, alkalmazni kell. Az egyik az élelmicikkek rekvirálása volna, a másik az előállatok maximalása.

Debrecen törvényhatósága ez ügyben már hozott is határozatot, amelyet a kormányhoz fog felterjeszteni. Határozatát Székesfehérvárnak is megküldte, s biztosra vesszük, hogy a mi törvényhatóságunk is támogatni fogja.

Elfogták a tolvaj vendéget.

A nyáron közismert trükkjük volt a szélhámosoknak az a módszerük, hogy mint katonafeleségek valamelyik jószívű családnak befészkeltek magukat vendégnek, s a szállásadást egy kis tolvajlással köszönték meg. Így járt Kiss Ferencnek, Háltér 17. szám alatti lakos is, akihez valami Petneházi Etel nevű szélhámos tolakodott be 5 napj vendégségbe, aminek Kissné pénzének elemelése lett a vége.

A szélhámos asszony Budapestre szökött, ahol szintén több rendbeli tolvajlást követett el, majd Aradra vette az utját, ahol újból „munkába állt“. Itt azonban a rendőrségnek sikerült lefűlelnie, aki a

nacionaléját is megállapította. Nem Petreházi a neve, hanem Liebmann Sámuelné, zombori asszony, akinek már többször meggyűlt a baja a rendőri hatóságokkal. Liebmanné elfogatásáról értesítettek a [székesfehérvári rendőrséget.

Háborus jegyzetek

Két ember együtt van, egy eilen ezret tehetek, hogy az elviselhetetlen drágaságról beszélnek. Mikor az éhségtől az ember gyomra korog, miről is beszélhetne másról? Keservesen panaszojnak egymásnak, hogy ami az antánknak nem sikerült, sikerül a nemzet beluszorásának, kiéhezhetnek bennünket? Mi lesz ennek a vége? Öszintén szólva, belső zavargástól félünk. Az éhező embert még háborus intézkedésekkel sem lehet megfékezni.

De talán még sem olyan kétségbeejtó a helyzet. Talán csak mi látjuk ilyenek. Talán csak mi éhezünk, mert épen most olvasom az újságban, hogy a fővárosi Ritz szállodában ótórás tea lesz. Egy tea 6, mondó há korona. Este olvastam vacsora helyett. Vacsorára nem került, kárpótlásul újságot vettem, hogy azzal lakjam jól. Amint a Ritz szállodai teaóhoz értem, tényleg jól is laktam. De hogyan? Mi mindent gondoltam? Nem írom le.

Végre, hogy valaki hivatalos helyen ki merete mondani: a hivatalnok emberek koplálnak, tessék hadipótlékot adni nekik. A városi közgyűlésen hangzott el ez a keserű valóság, de elhessegették a városatyák, hogy fehér közgyűlést csinálhassanak. Lett is fehér közgyűlés s a város lateiner alkalmazottjai is fehérek maradhatnak, lakók, színtelenek, sápadtak a drága maximális árak mellett. Kedves városatyák, maguk már sokszor csinálhattak volna fehér közgyűlést, csak ép most nem lett volna szabad. A „forma“ miatt bizony nagyon meghallgathatták volna azt a jogos követelést, amit a tisztviselők érdekében hangoztatott az a fiszletlertemelő kollégájuk.

Itt az újságpapíron nincs olyan „forma“, elmondjuk mi, követeljük mi s itt meghallgathatják minden „forma“-sértés nélkül. Bizottsági tag urak! Önök jól jövedelmező állásbeli urak, önök nagy pénzekkel és nagy haszonnal dolgozó kereskedők, önök jól „szituált“ iparosok, önök jóródu kisgazdák, és igentisztejt valamenynyők legnagyobb része érzi is, meg nem is a háboru súlyos „csak“ gazdasági terheit, önök tudják azt, hogy mekkora bugyelláris kell ahhoz, ha a lateiner ember, a város „beamterei“ és az iskolában dolgozó szolgái meg akarnak élni, nem is „urasan“, csak úgy egyszerű poigári módon. Megtehetik ezt a fizetésükből?

Higyjék el, én azt csodálom, hogy az önök igazságérzete, emberszeretete mindeddig nem követejtette ennek a nyomoruságos helyzetnek a szanalását.

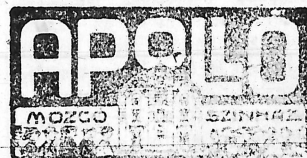
Kereskedő bizottsági tag ur, mikor önhöz megyek vásárolni, nyomorúságosan hangsúlyozza, hogy a

háboru miatt kénytelen volt az árakat emelni. Iparos bizottsági tag ur, ön szinte ezen a címen készit nekem 50—100 százalékkal drágábban mindent. Kiszagda bizottsági tag ur, ön mivel szokott érvélni, mikor az élelmiszereknek szörnyűséges árai miatt „morogni“ bátorkodom? Lássák kérem, a készfízetésből élő tisztviselőinket és tanembereinket az önök hadistajgerolásaikat meg kell fizetniük és ezeknek önök nem adtak több fizetést. Legalább eddig nem. Reméjük azonban, hogy a mulasztást pótolni fogják.

Csak maradjunk a drágaság mellett. Miről is lehetne más egyébből beszélni. A fogyasztó szidja a termelőt, a termelő szidja fogyasztót, és viszont, és ismét megfordítva. Reggeltől estig. A fogyasztó dühöng a 38—40—42 filléres tej, a 12—14—16 filléres tojás, 1-20 koronás hagyma stb. ellen. A termelő azt mondja: „ja kérem megdrágult a munka, a vörösliszt, stb. A fogyasztó azonban tovább mérgeledők, s nem megy a fejébe, hogyha az előállítási költségek megdrágultak is, miért tudja az egyik 36 fillért adni a tejet, míg a másik 42-öt kér érte, miért 10 fillér egyiknél a tojás, míg a másik 16-ért is csak könyörgés után adja oda. Nagyon hálás munka lenne, ha egy komoly, elfogulatlan termelő részletes statisztikát csinálna arról, hogy miéle árak a jogosultak a megváltozott viszonyok között. Legalább világosan látnánk, hogy kik a vérbeli uszorások. Mi ugyan tudjuk, de azt szeretnők, ha egy termelő is a szemük közé vágná.

Kisirt szemekkel állit be a re-dakcióba egy szegény asszony. Férje a harctéren hősi halált halt. Nyolc gyermeke van. Elmondja a keserűségét, amely közben nekünk is meg kell törölni a szemünket. Férje meghalt, tehát hadisegélyt már nem kap. Özvegyi nyugdíjat még kevésbbé. Szóval semmit sem kap.

Ugy gondolnánk, hogy az ilyen

Csütörtökön és pénteken,
szept. 30-án és okt. 1-én:
Az új idény első szenzációja

Bolygó gyermek.

Dráma 3 felvonásban.
Főszerepben Hedda Vermon.

Breszt-Litovszk bevétele.

Egyetlen eredeti felvétel.
Remek kiegészítő műsor.

szerecséleneket, akiktől a haza vette el a kenyérkeresőt, kötelese sünk volna azonnal összeírni, s valami támogatásról gondoskodni. Kicskészozni a hadinyugdíjat, vagy ha azt nem lehet, más segélyben részesíteni. Ha jól emlékszünk, a háboru elején gyűjtöttünk is egy tekintélyes összeget. Nem lehetne abból támogatni őket?

HIREK.

— **Katonai kintüntetések.** Meixner Adolf, Pochmanszky György, Heisel Vilmos 10. huszárezredbeli elsőosztályú számvívó altisztek, Schmidt István 69. gyalogezredbeli tizedes az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért a koronás arany érdemkeresztet kapták.

— **A lisztügy.** Azt hisszük, hogy kevés város van, amelynek annyi baja van a liszttel, mint Székesfehérvár. Hosszu időn keresztül egyáltalában nem volt lisztje a városnak. Még egy darab kenyeret sem lehetett kapni. Most már azonban megszűnt ez a nagynyomoruság. Van liszt. Most pedig egy újabb baj van. A környékbeli falvak lakói is idejőnek vásárolni, s kiviszik a lisztet, ami a városra nézve súlyos kérdés, mert könnyen előállhat az az eset, hogy ismét kenyér nélkül maradunk. A közéletmezei bizottság úgy akar ezen a bajon segíteni, hogy ismét visszaállítja az utalvány rendszert s ezzel megakadályozhatják, hogy a falvak elvigyék a város lisztjét, amelyhez ugyancsak keserves utánjárással jutott hozzá.

— **Kinevezések.** Metykó István posta és távrida tisztet főtisztté, Lef Nándor posta és távrida segédtisztet postakézeltelővé nevezték ki. Pülhoffer Nándor az új postafelügyelő október 2-án foglalja el hivatalát.

— **Felgyógyult városi tisztviselő.** Bokor Attila városi tb. főjegyző, a 98. közös gy. e. tart. főhadnagya tavaly szeptember 28-án Szerbiában, midőn századát rohamra vezette, igen súlyosan megsebesült. Állapota hónapokig aggasztóan veszélyes volt. Erős fizikuma és az odaadó orvosi kezelés leküzdötte a súlyos betegséget és éppen megsebesülése évfordulóján elhagyta a kórházat a rokonszenves fiatal városi tisztviselő. Néhány napi szabadságra haza érkezett Fehérvárra.

— **A javítóintézet a vértésvitéz szobránál.** Csütörtökön délelőtt a javítóintézet növendékei rőták le hazafias kötelességüket a vértésvitéz szobránál. Az intézet összes növendéke Mészáros Sándor igazgató vezetésével vonult fel a szoborhoz, a hol az igazgató lelkes, hazafias beszédet intézett a növendékekhez. Megkapó szavakkal magyarázta meg nekik a nemzet létharcát és a vitéz szobrának rendeltetését. A beszéd végetével a növendékek szöveget vertek a szoborra. A nemes célra 54 koronát gyűjtöttek össze. Délután 3—4-ig a szobor előtt a 35. gyalogezred zenekara térnémet rendezett.

— **Tanítónőválasztás.** A városi községi elemi iskoláinak iskolászeke dr. Kuthy József elnök vezetésével csütörtökön d. u. ötjette meg a megüresedett tanítónői állások betöltését, nemkülönben a hadbavonult tanerők pótlását. A választásra az iskolászekek tagok — csaknem teljes számban jelentek meg. A választás eredménye a következő. Rednes tanítónőkké megválasztották Nyéki Ionát és Bezdek Máriát. Nyéki Iona 18, Bezdek Mária 12 szavazatot kapott. A helyettesítanítónői állásra 12 választanak meg. Az iskolászekek üléséről lapzárta miatt részletesen holnapra számunkban emlékezünk meg.

— **Vetőmag a városnak.** A város tiszta buzát kap a gazdák részére vetőmagnak. Az elosztásnak módozatáról még nem történt intézkedés.

— **A kárpáti falvakért.** A kárpáti falvak érdekében megindított mozgalom nap-nap után szebb eredményeket mutat fel. Legutóbb a következők adományoztak: Közgazdasági bank takarékpénztár 250 korona. Mécser nővérek 15 kor. id. Bergei József 20 korona. Reméljük, hogy a város közönsége ezen hazafias kötelességének is fényesen fog eleget tenni.

— **Megráguult a dohány.** Október elsejétől kezdve drágább lesz a dohány is. A pénzügyminiszter rendeletben közölte a trafikosokkal, hogy a csomagolt dohány árat felemelte. A drágulás mintegy harminc-nyegen százalékos. A szivar és a cigarettá ára nem változik, csak a cigarettó ára ment fel ör. fillérről hatra. A kedvelt dohányfajták közül különösen a purzicsán áremelése szembetűnő. Két korona hatvan fillérről négy korona huszra vitték fel egy csomagnak az árat. A hercegovinai, a finom török dohány ára szintén emelkedett. Általában a különlegességi, dohánygyártmányokat nagy áremeléssel sújtották. Ezzel meg akarja szüntetni a pénzügyminiszter a cigarettacsempészést. Az áremelésnek viszszaható ereje nincs, a kistrafikosok kizsárolásait összeírni nem fogják és visszamenőleg nem emelik az árat.

— **Elmebeteg ország.** A párisi Matin, a Petit Journal és a Guerre Sociale legutóbbi számaik közlik Victor Giraud francia orvos-professzornak, az állami egészségügyi tanács tagjának egy kimutatását, mely szerint jelenleg nyolcvan ezer elmebeteg van Franciaországban. Ebből husz ezer alkoholizmus utján tizenegyezer vérba jutván és hat-ezer öröklött háterincsorvadás utján szerzte betegségét. A jelenleg vád alatt levő bűnösöknek ötven százaléka alkoholista. Evénként harmincegy millió frank áru alkohol fogy Franciaországban. Giraud erőlesen követeli, hogy törvényvel szabályozzák az alkoholfogyasztást, mert a népesség már amugy is túlságosan degenerált és nem lehet tudni, hogy hova fejlődik, főképen most, amikor a háboru az életerős emberanyagot kipszittította.

— **Éltünk.** Vaskó Antal, Krainer János koldus és Schröder Elza kintornás énekesnő eltűntek. Az alispán elrendelte a körözésüket.

— **Tilos a kórházlátogatás** Szücs Jenő alispán a vármegye községeinek megtiltotta a székesfehérvári csapatkórház és barakkok látogatását, hogy a ragályos betegségeket szét ne hurcolhassák.

— **Szobafűz.** Pollák János Lakatos utca 7. szám alatti lakos lakásában szerdán délután rövi-zárlat következtében tűz keletkezett. Az egyik ruhaszekrény tüzet fogott s benne levő ruhákkal együtt elégett.

— **Katonafemetés.** Csörgő János nagyperkátai lakos a 69. gyalogezred káplárja a harc közben kapott betegség következtében elhunyt. Temetése október hó. 1-én d. u. 2 órakor lesz a csapatkórház halottasházából.

— **Ne mulasztja el az Uránia előadásait megnézni.** Gyönyörködni fog azokon:

Legszebb fagyümlöcsök li-körök cognac, felvágottak nagy választékban. Pénteken balatoni süllő és dunai ponyi. Gebauer Testverek bodegájában. Telefon 340.

— **Fészek a viharban** a címe annak a gyönyörű Nordisk drámának, mely ma és holnap az Urániában színr kerül. Ezen a filmen, amely mellesleg emlíve a legszebb Nordisk-képek egyike, melyben hiteles harctéri részlet is van, hol izgatós tüzelés (hasonló a göricei áttöréshez) látható. E nagyszabású drámához remek kiegészítő műsor is van „A szakácsnék gyöngye” 2 felvonásos kacagató vígjáték és egy egzotikus életkép „A hűség” végül a „Lusitania” című természeti aktualitás. Az Uránia művészi zenekara a legújabb klasszikus zenedarábokkal kíséri az előadásokat.

URÁNIA KÁVÉBEHOZZATAL

SZÉKESFEHÉRVÁR
:(BARÁTKOK EPULETE), ::

Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávényagpörkölte! Telefon 250.

— **A vértés vitéz szoborra** a következők váltották meg a szöveget:

Székesfehérvári 17. m. kir. honvédelmagyvezred tisztikara és legénysége 3160 K, Lyka Döme, Székesfehérvári Takarékpénztár 500—500 K, Strasser Vilmos, Székesfehérvári Kereskedelmi Bank 300—300 K, Székesfehérvári fögm-názium ifjusága 211 K, Székesfehérvári 17. honvédelmagyvezred I. pótiszáda (Márkus százados vezetése alatt) 120 K, Lika Döméné, br. Mandor család, gr. Széchenyi Viktor, Grünfeld Jakab, Say Ferenc, Cs. és kir. 35. gyalogezred tisztikara, Aulich ezredes, gr. Széchenyi Viktor, Aulich Józsefné, dr. Paizs Cyula és neje, Barakk és tartalékkórházak (dr. Gutther vezetése alatt), Bicskei Aranka görzmalom, dr. Prohászka Ottokár, dr. Dieballa György Bpest, Bartha alezredes, Székesfehérvári m. kir. adóhivatal, Elek Gyuláné, Alt. Bank és Takarékp. Részv. T. 100—100 K, Pázmánd község, Karl István, székesfehérvári és megyei kiskereskedők, Horthy Istvánné, Pető Miksa, gróf Eszterházy Miklós, Herczog Sándor, Frankl Pál, Strasser Izidorné, Gamsz János, özv. gróf Nádasy Tamásné, Kereskedelmi Csamok, Felmayer-cég, Pénzes Imre és neje, Magdics István 50—50 K, Verebi Végh Mária, Váli főszolgabírói hivatal, Basch Adolf 40—40 K, Vertheim Pál, Rác Endre 30—30 K, özv. Szabó Bakos Andrásné, Polgárdi község, Löwinger Mór, Löwinger Bözsi, dr. Ács Jenőné, Löwinger Mórné, Csátó Ferenc 25—25 K, Rauscher Béla és neje Sárközi Aurél, gróf

Széchenyi Géza, Akóts Jánosné, Kölcsonös Népsegélyző Egyeslet, dr. Saára Gyuláné, Német János, Schreffer Istvánné, Hlotka István és családja, Pap Artur, dr. Mészöly József, Schnetzer Nándor, Hübner Károly, Szüts Jenő és neje, Gombos Mihályné, Nagy Alfonzné, Vadkerty József, id. Etrekarcsai Lukács Lajos, dr. Mészöly Józsefné, E. Lukács Jenő és neje, Klökner József és családja, dr. Klauz György, Kaltenecker Márton, Frankl Zsigmond Dunapentelle, Káloz község, Lovasbény község, Burján Endre, Bernstein Sámuel és neje, gróf Széchenyi Dénesné, Bemm Gyula, dr. Lukács Lajos, id. Almássy János, Káldor Dávidné, Scheirich Antal, gróf Pappenheim Szigfridné, Kelemen Béláné, özv. Göbel János Györgyné 20—20 K, Inota község 1850 K. (Folyt. köv.)

SZINHÁZ.

A bolygó gyermek. Az Apolló Színház tegnapi premijerje, igazán megérdemelte azt az érdeklődést, amelyet a közönség tanúsított. A csodás játék, amellyel *Heddy Vernon* a darab címszereplője a közönséget bámulatba ejtette olyan elsőrangú és megható, hogy a közönség meghatva nézte azt végig. Az Apolló bátran hirdette az új idény első szenzációjának ezt a képet. A műsorban egy végtelenül bájos vígjáték van. Ismerető jel: fehérorzsa” melynek főszerepét „Ilse Bojs” játssza, aki a mult hóban a Royal Orfeumban személyesen mutatta be művészetét a fővárosi közönségnek. A teljes műsor ma is látható. A helyárak rendsek.

Telefon 233. — Telefon 233.

Pénteken és szombaton,
október hó 1-én és 2-án:

A Nordisk-filmek legszebbike

FÉSZEK A VIHARBAN

Dráma 4 felvonásban.

Pótműsor: 1. Szakácsnék gyöngye, vígjáték 2 felvonásban.
2. A hűség. — 3. Lusitania.

Előadások este 7 és 9 órakor.

APRÓHÍRDETÉSEK.

Egy jókarban levő igákcsoj és egy kis kocsi és egy három éves csikó eladó. Felsőközváros 6. sz.

Egy borjas tehén 2 hetes borjúval együtt eladó, Rác-utca 9. sz. a.

Egy kintűő fajvadászkutya eladó Megyeház-tér 17. szám jobbra az emeleten.

Egy jókarban levő amerikai íróasztal és más bútordarab eladó. Széchenyi-utca 14. szám.

Kifutófiúk felvétetnek Knazovitzky divatruházában.

Egy különbejáratu, butorozott szoba kizárólag intelligens hiánygyaba nagyobor lány részére eladó. Cim a kiadóhivatalban.